

เทศน์อบรมพระ ณ วัดธรรมสถิต ระยอง
เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

จิตตภาวนาหนทางติดตามภพชาติ

พูดเสียงไม่เหมือนแต่ก่อนนะ ขอให้พี่น้องทั้งหลายทราบ เสียงนี้ไม่ใช่เสียงแต่ก่อนที่เคยใช้มา เป็นเสียงคนแก่ ขึ้นเวทีขึ้นแก๊งเปลี่ยนแปลงไปหมด การเทศน์ว่าการก็หลงหน้าหลงหลังไม่ทะลุปรุโปร่งไปเหมือนแต่ก่อนผิดกันมาก ถ้าคนเคยฟังเทศน์เราแต่ก่อนแล้วกับมาฟังสมัยปัจจุบันนี้ ผิดกันมาก ผิดทางลบไม่ใช่ผิดทางบวก ลดลงทุกอย่าง เสียงก็ลด เนื้ออรรถเนื้อธรรมที่จะนำมาแสดง แม้จิตไม่ลดแต่เครื่องมือก็พาให้ลด เนื้ออรรถเนื้อธรรมจึงไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยเหมือนแต่ก่อน

นี่ละคำว่าเครื่องมือคือชั้นของเรานี้ ร่างกายของเรา เช่นพูดที่เสียงออกมานี้ก็เรียกว่าเป็นเครื่องมือ ถ้าเครื่องมือดีเสียงก็จะสดใส ความจดความจำก็เป็นเครื่องมือ ถ้าความจดความจำดีก็ไม่หลงลืม พูดติดพูดต่อกันไปเรื่อย ๆ ไม่ขาดวรรคขาดตอน ก็ได้เรื่องได้ราวเป็นลำดับไป แต่นี่มันไม่เป็นอย่างนั้น เสียงก็ฟังเอาก็แล้วกันเวลานี้ แล้วกำลังของร่างกายที่เป็นเครื่องมือออกมาจากธรรมภายในใจก็ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย มันขาดไปหมดทุกอย่าง

เครื่องมือคือร่างกายของเรานี้ พวกสัญญา สังขาร สัมผัสที่แสดงออกมาขาดไปหมด ลดลงไปมากทีเดียว เพราะฉะนั้นจึงกรุณาทราบไว้การเทศน์ว่าการหากขาดวรรคขาดตอน ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยที่ไหน ก็ให้ฟังทราบตามที่เรียนให้ทราบนี้ พูดเสียงขนาดนี้ได้ยินทั่วถึงกันหมดนะ ครับ เราจะพูดเพียงเสียงขนาดนี้ให้เป็นเสียงพอดีกับธาตุชั้น ไม่บีบไม่บังคับ ถ้าบีบบังคับธาตุชั้นมากไปการแสดงก็ไม่สะดวก เนื้ออรรถเนื้อธรรมไม่สะดวก

วันนี้ได้มาพบกับพี่น้องทั้งหลายที่มาจากที่ต่าง ๆ วันนี้เป็นโอกาสวาสนาอันนวยของพี่น้องทั้งหลายที่ได้มาพบกันในวันนี้ เป็นมหามงคลอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการช่วยชาติของเรา ชาติเป็นเรื่องใหญ่โตมากที่สุดที่เดียวครอบคลุมประเทศไทยของเรา เราทุกคนเป็นคนไทย เกิดมาด้วยอำนาจแห่งบุญแห่งกรรมที่พาให้เกิด ไม่ใช่เกิดมาด้วยอำนาจแห่งความต้องการปรารถนาเอาไว้อย่างนั้นอย่างนี้ แต่เกิดขึ้นมาด้วยอำนาจแห่งกรรมดีกรรมชั่วหนักเบาต่างกัน สถานที่ที่ควรที่จะเกิดในที่ใด ๆ นั้นเป็นเรื่องของกรรมพาให้เกิด เราไม่ได้เกิดตามความต้องการของเรา

เพราะฉะนั้นรูปร่างกลางตัว ความรู้ความฉลาด ความโง่เขลาเบาปัญญา ฐานะสูงต่ำ ยศถาบรรดาศักดิ์ จึงมีต่างกันเป็นลำดับลำดับ ท่านจึงไม่ให้ประมาทกัน ว่าคนนั้นต่ำต้อยน้อยหน้า คนนี้มีความสุขความเจริญ คนนี้มีเงินมีทองข้าวของ มียศถาบรรดาศักดิ์

บริวารมาก อย่างนี้ท่านไม่ให้ดูถูกกัน เพราะสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งกรรม เหมือนกันหมด เราเป็นผู้ต้นเหตุแห่งการเกิดด้วยกรรมของเราแต่ละราย ๆ เกิดมาสิ่งที่มาเกี่ยวข้องกับเรา ดีชั่ว โง่หรือฉลาดประการใด ก็ย่อมมาจากกรรมของเราเอง การศึกษาเล่าเรียนความรู้ต่าง ๆ นั้นเป็นเพียงความปลื้มก้อย ไม่ใช่เป็นสมบัติที่แท้จริงจากตัวของเราเหมือนกรรมของเราเอง ที่พามาพายุพาไป พาเกิดพาเป็นพาตาย ตามสถานที่ต่าง ๆ

พระพุทธเจ้าที่เรานับถือว่าเป็นศาสดาเอกทั่วประเทศไทยของเราเวลานี้ ท่านเป็นศาสดาเอกจริง ๆ ไม่เพียงคำเสกสรรปั้นยอ ว่าศาสนาของเราดีอย่างนั้น ศาสนาของเราดีอย่างนี้ ดังที่เคยได้ยินได้ฟังมาจากชินหูชินใจอย่างนั้น สำหรับพระพุทธเจ้านี้เกิดขึ้นมาโดยหลักธรรมชาติแห่งความจริงโดยแท้ ก่อนที่จะได้มาอุบัติเป็นพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ ๆ นั้น ตามหลักธรรมท่านแสดงไว้ว่า เกิดขึ้นมาด้วยความปรารถนา ตั้งปณิธานความปรารถนาขอให้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตข้างหน้า

จากนั้นแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาสร้างคุณงามความดีเป็นลำดับ จนกระทั่งถึงขั้นแห่งความเป็นพระพุทธเจ้าโดยสมบูรณ์ ด้วยความตะเกียกตะกายทุกภพทุกชาติหลายกัปหลายกัลป์ ที่จะเต็มพระบารมีแล้วเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาแต่ละพระองค์ ๆ ไม่ใช่เกิดขึ้นมาอย่างง่ายดาย อย่างสัตว์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นเคลื่อนโลกอยู่เวลานี้

พระพุทธเจ้าอุบัติได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่ยากกว่าที่จะฝ่าฝืนความชั่วช้าลามก ความปิดบังแห่งกิเลสทั้งหลายซึ่งเป็นเจ้าแห่งวิญญูะ มั่นครองหัวใจอยู่เป็นเวลานาน กว่าจะพ้นสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาเป็นศาสดาเอกของโลก จึงผ่านพ้นขึ้นมาได้ยาก พระพุทธเจ้าที่อุบัติขึ้นมาแต่ละพระองค์ จึงมีเพียงพระองค์เดียว ๆ เท่านั้น ไม่มีสองมีสาม เกิดขึ้นมาซ้อน ๆ กันเลย เพราะเกิดได้ยาก

เมื่อเกิดขึ้นมาแต่ละพระองค์นั้น จึงสมภูมิแห่งความเป็นศาสดาเอกของโลก รู้แจ้งแทงทะลุไปหมดทุกสิ่งทุกอย่างที่เรียกว่าโลกวิทู รู้แจ้งโลก ไม่ว่าจะโลกนอกโลกใน โลกหยาบละเอียด รู้ตลอดทั่วถึง ตลอดกรรมของสัตว์ทั้งหลาย และภพนั้น ๆ ที่สัตว์ทั้งหลายไปเกิดไปอยู่ไปเสวยกรรม พระพุทธเจ้าทรงทราบด้วยพระญาณอย่างชัดเจนแล้ว จึงนำมาสั่งสอนโลกตามที่ทรงรู้ทรงเห็นแล้วนั้น ให้ทราบโดยทั่วกันตลอดมา ดังพระพุทธเจ้าของเรา ก็ทรงประกาศสอนธรรมตั้งแต่วันตรัสรู้มาจนกระทั่งบัดนี้ ประกาศตั้งแต่ความจริงทั้งนั้น

เราถือพุทธศาสนา สิ่งที่เรามองข้ามที่เราไม่ถือเป็นสำคัญนี้มีมากต่อมากภายในจิตใจของเรา ไปที่ไหนจำต้องได้พูดจุดนี้อันเป็นจุดที่สัตว์ทั้งหลายมองข้ามไป สัตว์ทั้งหลายไม่สนใจ สัตว์ทั้งหลายไม่ยอมเชื่อพระพุทธเจ้าอย่างง่ายดาย และไม่ยอมเชื่อ จึง

จะขอชี้แจงให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบในวันนี้อย่างไม่สะทกสะท้าน แสดงอย่างอาจหาญ ตามความมีความเป็นที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็น และที่ตนได้ปฏิบัติมา ได้รู้ได้เห็น ตามหลักความจริงเหล่านี้ ตามภูมิแห่งความสามารถของตนว่า พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลกมี นิพพานมี เหล่านี้เป็นความถูกต้องแม่นยำ ไม่มีเคลื่อนคลาดแม้แต่นิดเดียว และมีประจำโลกมานานแสนนานก็กี่ปีกี่กัลป์นับไม่ได้เลย เพราะเป็นหลักธรรมชาติที่มีอยู่เป็นอยู่มาแต่กาลไหน ๆ

สิ่งที่เป็นภัยต่อจิตใจของโลก เฉพาะอย่างยิ่งของชาวพุทธที่นับถือพระพุทธศาสนา ในภาษาของศาสนาท่านเรียกว่ากิเลส คือท่านให้ชื่อว่ากิเลส คือความปิดบังหุ้มห่อจิตใจ ไม่ให้มองเห็นความจริงทั้งหลายที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้วเหล่านี้ สิ่งนี้ที่ผลักดันให้ทำ ให้พอใจทำ ให้สนใจทำ ให้ทำด้วยความจริงจังภายในจิตใจนั้น คืองานของกิเลส ที่บังการออกมาจากจิตใจ ผลักดันให้ออกมาจากจิตใจ แล้วให้สัตว์ทั้งหลายเคลื่อนกาย วาจา ใจ ของตนหมุนไปตามมัน ไม่ให้หมุนไปในทางที่ถูกที่ดีตามพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้วนั้น ให้หมุนไปตามความอยากความทะเยอทะยานของตน

สิ่งเหล่านี้ท่านเรียกว่าเป็นภัยต่อจิตใจของเรา และเป็นภัยต่อธรรมทั้งหลาย สอนโลกให้รู้สิ่งเหล่านี้ว่าเป็นภัย เป็นสิ่งที่ลอลกวางตมต้นสัตว์โลกมาเป็นเวลานาน และปิดบังความจริงที่มีอยู่ทั้งหลายนั้นให้มืดตัว ไม่ให้มองเห็นเลย ถึงกับไม่เชื่อสิ่งเหล่านั้นว่ามี

ดังที่กล่าวสักครูนี้นี้ว่า บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลก นิพพานมี นี่คือความจริงล้วน ๆ พระพุทธเจ้าพระองค์ใดตรัสรู้ก็ตรัสรู้ความจริง รู้เห็นสิ่งเหล่านี้เหมือนกันหมด นำมาแสดงแก่โลกเป็นแบบเดียวกันหมด แต่กิเลสมันก็เป็นประเภทเดียวกัน นับแต่โคตรแซ่ของกิเลส ปุ๋ยาตายายของกิเลส มากับไหนกาลใดก็ตาม มันเป็นตัวจอมปลอม พลิกแปลงเปลี่ยนแปลงตีว่าชั่ว ชั่วว่าดี มีว่าไม่มีไปเสียหมด อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ที่ว่าบาปมี กิเลสมันก็บอกว่าบาปไม่มี ทำให้สัตว์ทั้งหลายกล่าวหาญ ในการทำบาป และพอใจในการทำบาปโดยไม่ขะเขยง ไม่มีหิริโอตตปปะประจำใจเลย นี้เพราะกิเลสมันเสี้ยมสอนอยู่ในจิตใจ

ทั้ง ๆ ที่มันเป็นบาปมาตั้งกับตั้งกลับแล้วสำหรับผู้ทำบาป ผู้ทำบุญก็เคยเป็นบุญ มาตั้งกับตั้งกลับแล้วตามหลักความจริงของพระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ กิเลสมันก็ลบล้างว่า ทำบาปไม่ได้บาป ทำบุญไม่ได้บุญ นรก สวรรค์ พรหมโลก ไม่มี สิ่งที่มีก็คือที่มันกดตันอยู่เวลานั้น ให้ทำตามความต้องการของมัน ความต้องการของมันจึงกลายมาเป็น ความต้องการของเรา เราอยากอะไรคือกิเลสพาให้อยาก มันไม่ให้ทราบว่ามันพาให้อยาก มันก็จับยึดเข้ามาหาตัวของเราว่าเราเป็นผู้อยาก เมื่อเราเป็นผู้อยาก อยากทำ

อะไรก็ไม่คำนึงว่าอะไรที่เป็นพิษเป็นภัยหนุนหลังอยู่เวลานั้น ก็ไม่คำนึง ไม่รู้ กิเลสจับเข้ามามัดไว้กับตัวของเราเอง กลายเป็นเราอยาก

ความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหาเหล่านี้ จึงกลายมาเป็นเราเสียทั้งหมด ไม่มีพิษมีภัยอะไร เพราะตัวเราเองยอมถือว่าเป็นเราสงวนเรา เราต้องการทำสิ่งใดก็ทำตามความอยากของเรา ๆ นี้จะทำให้สัตว์ทั้งหลายลืมน้อมตัวลืมนอบนุญลืมนอบน้อมอยากทำในสิ่งที่ป็นธรรม อยากทำแต่สิ่งที่ไม่เป็นธรรม แล้วก็นำความทุกข์เข้ามาพัวพันตนเอง

พระพุทธเจ้าทรงพระเมตตาสัตว์โลกอย่างมากมาย ไม่มีอะไรเกินพระพุทธเจ้า แต่ละพระองค์ที่ตรัสรู้ขึ้นมา ก็เพราะเห็นว่าสัตว์ทั้งหลายนี้มีขอบเขตที่สุด ตา หู จมูก ลิ้น กายมีก็กลายเป็นเครื่องมือเป็นหุ่นของกิเลสเสียทั้งหมด ไม่ได้เป็นเครื่องมือของอรรถของธรรม จึงลำบากแก่การแนะนำสั่งสอน และลำบากแก่การจะปฏิบัติตาม นอกจากไม่ลำบากในการเชื่อกิเลสและทำตามกิเลสเท่านั้น เป็นทางเดินอันโง่งมตันตันมา จึงไม่ให้สัตว์ทั้งหลายรู้ตัวรู้ตัวรู้บุญรู้บาป รู้แต่ความอยากความทะเยอทะยาน หมุนไปตามความอยากความทะเยอทะยาน ครั้นตายไปแล้วก็ไปเกิดในสถานที่ไม่ดี ที่ไม่พึงหวังนั้นแล

เพราะกิเลสไม่เคยพาใครไปสวรรค์ พรหมโลก นิพพาน นอกจากหนุนให้ลงทางต่ำคือความทุกข์ความทรมานตกนรกหมกไหม้ เป็นเปรต เป็นผี ครั้นฟื้นตัวขึ้นมาได้มันก็พาหมุนไปทางเดิม ให้เกิดแก่เจ็บตายตกนรกอเวจีอยู่ตามเดิมอย่างนี้เรื่อยมา ไม่มีวันที่มันจะปล่อยวางให้เราทั้งหลายรู้เนื้อรู้ตัวว่ามันเป็นพิษเป็นภัย แล้วปลีกตัวหรือสลัดตัวให้ห่างไกลจากมันไปได้ นี่จึงเป็นการลำบากมากที่จะแก้ความชั่ว แก้เชื้อแห่งการทำความชั่วภายในจิตใจคือกิเลสตัวนี้ออกได้ ไม่มีสิ่งใดจะถอดถอนหรือแก้ชำระล้างมันได้ นอกจากธรรมของพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะแก้มันได้ และกิเลสนี้กลัวแต่ธรรมอย่างเดียวอย่างอื่นไม่กลัว

นี่พวกเราทั้งหลายก็ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่เลิศเลอ เป็นผู้รู้แจ้งแทงทะลุทั้งบุญทั้งบาปทุกสิ่งทุกอย่าง ตลอดวิธีการแก้ไขถอดถอนภพชาติของตนให้หลุดพ้นไปได้ ดังพระอรหันต์ทั้งหลายท่าน พยายามดัดแปลงจิตใจแก้ไขถอดถอนกิเลสซึ่งฝังอยู่ในจิตใจนั้น เฉพาะอย่างยิ่งด้วยการบำเพ็ญภาวนา เริ่มแต่ศีลขึ้นไปถึงสมาธิ ถึงปัญญา วิมุตติหลุดพ้น นี่เป็นน้ำแต่ละประเภท ๆ ที่ใสสะอาดสุดยอด ชะล้างสิ่งสกปรกที่มีภายในกายภายในจิตใจของสัตว์ ให้ค่อยหายจางไปโดยลำดับ นี่คือทางที่ท่านทรงชำระล้างมาแล้ว

การเกิดไม่มีใครเกิดตายมากกว่าพระพุทธเจ้า ก่อนจะมาเป็นศาสดาสอนโลก พระองค์เคยเกิดเคยตายมาก็กัปก็กาลป์มาแล้ว จึงได้มาเห็นภัยของมัน เมื่อได้ตรัสรู้แล้ว เห็นภัยตลอดทั่วถึง ตั้งแต่เริ่มแรกมันเกิดเป็นภพเป็นชาติ ก่อความทุกข์ความทรมานแก่พระองค์มา ที่ท่านแสดงไว้ในพระประวัติของพระพุทธเจ้าว่า ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ทรงบำเพ็ญอานาปานสติอันเป็นทางเดินเพื่อความเป็นพระพุทธเจ้า ได้รู้ขึ้นมาในปฐมยามว่า ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ทรงระลึกชาติย้อนหลังแห่งความเกิดตายของพระองค์มาจำนวนมากต่อมากตลอดทั่วถึง ทรงหายสงสัยในความเกิดตายของตนว่าได้เป็นมาอย่างนี้แล้ว

พอมัชฌิมยามก็ทรงบรรลุธรรม คือ จุตูปปาตญาณ ทรงพิจารณาทราบเรื่องความเกิดความตายของสัตว์ทั้งหลาย เกิดตายอยู่ตลอดเวลาไม่มีเวลาบอบบางได้เลย มองไปที่ไหนทั่วแดนโลกธาตุนี้มีแต่ความเกิดตายของสัตว์ ๆ หมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอยู่ทำนองนี้ การเกิดตายของสัตว์ก็หมุนสูง ๆ ต่ำ ๆ ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไปตามอำนาจแห่งกรรม ทำกรรมดีก็พาให้หมุนไปในทางที่ดี ทำกรรมชั่วก็ให้หมุนไปในทางที่ชั่ว ให้เกิดในภพในชาติอันเป็นความทุกข์ความทรมาน ตามลำดับแห่งกรรมที่ทำหนักเบาเล็กน้อยมาแล้ว ถ้าทำกรรมดีก็เกิดในสถานที่ดี ดังที่ท่านแสดงไว้ว่า นรกก็ดี สวรรค์ก็ดี พรหมโลกก็ดี นี่เป็นส่วนใหญ่ ๆ ที่สัตว์ทั้งหลายเกิดตายกันอยู่ตลอดเวลา และอยู่สถานที่เหล่านี้มาเป็นประจำ

คือนรานั้นเป็นสถานที่อยู่ที่เสวยของสัตว์ ผู้ทำกรรมมากกรรมน้อยเป็นลำดับลำดับแล้วเสวยทุกขอยู่ในนรานั้นเป็นลำดับลำดับขึ้นมา จนกระทั่งพ้นออกมาเป็นเปรต เป็นผีเป็นมนุษย์มาอย่างเรา ๆ ท่าน ๆ นี้ โดยเจ้าตัวก็ไม่รู้ว่าได้เคยเกิดเคยตายเคยตกรรทหมกไหม้มาเป็นประจำ นี้เรียกว่าสถานที่อยู่ของสัตว์ประเภทนี้ คือนรกเป็นหลุม ๆ เป็นสถานที่อยู่แห่งผู้เสวยกรรมชั่ว ที่ตนทำแล้วหนักเบาเล็กน้อยเป็นลำดับลำดับขึ้นมา นี้เรียกว่าเป็นสถานที่อยู่อันหนึ่งของสัตว์โลก

ผู้ทำดีอย่างน้อยก็มาเป็นมนุษย์ นี้เรียกว่าสถานที่อยู่แห่งมนุษย์ผู้มีบุญกรรมพอสมควรจะเป็นมนุษย์ได้ ตามขั้นตามภูมิแห่งความเป็นมนุษย์ของตน เพราะมนุษย์เราไม่เพียงแต่ว่าเกิดขึ้นเป็นมนุษย์แล้วก็สมบูรณ์แบบ ยังบกพร่องอยู่ในความเป็นมนุษย์นั้นอีก เป็นเศษมนุษย์ไปก็มีเยอะ มนุษย์เต็มบาทก็มี มนุษย์ขาดบาทขาดตาเต็งก็มี จนกลายเป็นเศษมนุษย์ก็มี มนุษย์ก็มีหลายประเภท ก็อยู่ในโลกอันเดียวกัน แต่มีความทุกข์ความทรมานต่างกัน เช่นอย่างโลกมนุษย์เรา แผ่นดินมนุษย์เรา นี้ แต่ความทุกข์ความทรมานของมนุษย์ประเภทต่างกันนั้น ย่อมมีความลำบากลำบากต่างกันอย่างนี้ นี้ก็เรียกว่าเป็นพื้นฐานเป็นที่อยู่ของมนุษย์ประเภทหนึ่ง

ที่สูงไปกว่านี้ท่านบอกไว้ว่าสวรรค์ สวรรค์คือตั้งแต่ชั้นจาตุมฯ ขึ้นไปถึงปรนิมมิตวสวัตติ เป็นสวรรค์ ๖ ชั้น นี่เป็นที่อยู่ของสัตว์ผู้บำเพ็ญคุณงามความดี เป็นชั้น ๆ แห่งवासนาบารมี หรือบุญญาภิสมภารของตน เวลาตายแล้วก็ไปเกิดสวรรค์ชั้นนั้น ๆ เป็นลำดับลำดับตา จนกระทั่งถึงพรหมโลก ๑๖ ชั้น นี่ก็เป็นสถานที่อยู่แห่งสัตว์ผู้มีบุญทั้งหลายแต่ละชั้นละภูมิตลอดไป

จากนี้แล้วคือผู้ที่ถอดถอนกิเลสออกจากจิตใจโดยสิ้นเชิง ดังพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่าน ทุก ๆ พระองค์เหล่านี้เป็นผู้หลุดพ้นแล้วจากความเกิดแก่เจ็บตาย ที่เคยเป็นมากี่ภพกี่กัลป์นับไม่ถ้วน ได้สิ้นสุดยุติกันลงแล้วในขณะที่เชื้อแห่งภพแห่งชาติ คือกิเลสฝังอยู่ภายในใจนั้น ท่านเรียกว่าอวิชชา ได้ถอนตัวออกจากจิตใจแล้ว ใจจึงหลุดพ้นจากนั้นแล้ว กลายเป็นใจนิพพาน ใจไปถึงมหาวิมุตติมหานิพพานขึ้นมา

มหาวิมุตติมหานิพพานนั้นถ้าเทียบตามชั้นต่าง ๆ ที่เรากล่าวมานี้ก็เรียกว่า เป็นสถานที่อยู่ของท่านผู้สิ้นทุกข์แล้วโดยสิ้นเชิง เพราะฉะนั้นคำว่าตายแล้วสูญจึงไม่ปรากฏในโลกธาตุนี้เลย ว่าสัตว์ทั้งหลายตายแล้วไปสูญ ๆ ไม่มีการเกิดตายอีกต่อไปอย่างนี้ไม่มี มีแต่การเกิดการตายหมุนอยู่อย่างนี้ตลอดทุกดวงของจิตวิญญาณ ไม่มีจิตวิญญาณดวงใดตายแล้วสูญ ๆ

ในหลักธรรมชาตินี้เราจะพิสูจน์ได้ด้วยจิตตภาวนาเป็นสำคัญ ดังพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านพิสูจน์ความเกิดความตายของตนเรื่อยมา เหมือนหนึ่งว่าท่านตามร่องรอยแห่งความเกิดตายของตนด้วยจิตตภาวนาเป็นลำดับลำดับตา เริ่มต้นตั้งแต่ชั้นจิตมีความสงบเย็นใจ รวมกระแสแห่งจิตที่เคยคิดฟุ้งซ่านรำคาญเข้ามาสู่ความสงบภายในใจ เป็นความรู้ที่เด่นขึ้นมา

ความรู้อันนี้แต่ก่อนไม่เด่น หากเรียกว่าจิตเหมือนกัน แต่ว่าจิตมันคว้านั้นคว้านี้ ยึดนั้นยึดนี้ ไม่มีอะไรเป็นตัวของตัวเองที่จะเรียกว่าตัวว่าเราได้ เป็นความรู้ซ่านไปหมดภายในร่างกายนี้ก็ซ่านไปหมด เลยถือเอากายทั้งกายนี้ซึ่งเป็นเพียงธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ มาเป็นเราเป็นของเรา มาเป็นความรู้ของเราเสียสิ้น นี้เพราะความส่ายส่าย กระแสของจิตวุ่นวายส่ายไปหมด ยึดเอาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ไม่ได้

เมื่อจิตรวมเข้ามาด้วยจิตตภาวนาเป็นสำคัญ โดยวิธีการชำระจิตของตน เช่น ท่านเรียกว่านั่งกรรมฐาน นั่นคือนั่งอบรมจิตใจของตนให้เข้าสู่จตุรรม โดยมีคำบริกรรมธรรมบทใดก็ได้ พุทโธ หรือธัมโม หรือสังโฆ หรืออานาปานสติ เป็นต้น เป็นอารมณ์ของใจ มีสติตั้งมั่นจดจ่ออยู่กับคำบริกรรมนั้น ๆ ไม่ให้เผลอ หลายครั้งหลายหนเข้าไปจิตก็ค่อยแนบสนิทกับสติ ติดแนบกันไปเรื่อย ๆ แล้ว กระแสของจิตที่ซอกคิดชอบอ่าน

ไม่หยุดไม่ถอยนั้นก็สงบตัวเข้ามา เมื่อสงบตัวเข้ามา ความรู้นี้ก็รวมตัวเข้ามา เป็นจุดเด่นขึ้นมา رؤ้อยู่ภายในตนโดยเฉพาะไม่เกี่ยวกับอารมณ์อะไร มีแต่ความรู้ที่เด่นอยู่ภายในตัวเองเท่านั้น นี่เรียกว่าจิตรวมตัวเข้ามา เริ่มรวมตัวเข้ามาให้เราารู้เงื่อนไขของมันในเบื้องต้น ที่ความสงบปรากฏอยู่นี้คือจิตรวมตัว

นอกจากนี้แล้วก็เริ่มการพิจารณา อบรมจิตดวงนี้ให้รวมตัวหนักเข้าไป ๆ หนาแน่นเข้าไป แม่นยำเข้าไป จิตก็เกิดความแน่นหนามั่นคงขึ้นมาภายในใจ แล้วก็ส่งแสงสว่างออกจากตัวของจิตเอง นี่จิตจะเริ่มเด่นในตัวของเรา ที่เคยเกี่ยวข้องกับส่วววายกับสิ่งทั้งหลายในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส ในสมบัติเงินทองข้าวของบริษัทรถไฟ ใด ๆ ที่จิตเคยเข้าไปเกาะไปเกี่ยวเป็นที่เกาะที่ยึดนั้น จิตจะถอยตัวเข้ามา มาเป็นผู้รู้โดยลำพังตัวเอง

นี่เรียกว่าจิตเริ่มเป็นตัวของตัวเองเข้ามา ไม่เป็นน้อยไม่เป็นบ่อยให้ไปเที่ยวเกาะเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้นว่าเป็นของเลิศเลออะไรโดยลำดับ ๆ เข้ามา จนกลายเป็นจิตสงบเย็นสบาย สว่างไสวอยู่ภายในนี้ นี่เรียกว่าเริ่มต้นติดตามภพชาติของตนให้ถึงที่สุดแห่งภพชาติที่ว่ามันจะไปยุติที่ไหน การเกิดการตายของเราจากจิตดวงนี้

พิสูจน์เข้าไปจากจิตตภาวนาในด้านสมาธินี้แล้ว แยกขยายออกเป็นส่วนปัญญา มั่นติดข้องกับสิ่งใดพิจารณาแยกคาย เริ่มไปตั้งแต่เรื่องกาย พระพุทธเจ้าท่านสอนหลักสำคัญที่จะติดตามดูจิต ร่องรอยของจิตให้ชัดเจนขึ้นไป ท่านเริ่มสอนตั้งแต่สกลกาย เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ผม ขน เล็บ ฟัน หน้ะ นี่จะเป็นที่ก้าวเดินของปัญญาคลี่คลายดูสภาพเหล่านี้ให้เห็นแจ้งชัดเจนเข้าไปโดยลำดับ อุปาทานความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นเขาเป็นเราเป็นหญิงเป็นชายเป็นสัตว์เป็นบุคคล ก็จะไม่ค่อยเข้ามา ๆ ความเห็น ผม ขน เล็บ ฟัน หน้ะ เนื้อ เอ็น กระดูก เหล่านี้ก็จะชัดเจนขึ้นไป ด้วยความเห็นเป็นของปฏิภูลโสโครก เป็นของไม่ยั่งยืนถาวร

แล้วแยกเข้าไปจนกลายเป็นธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ปัญญาจะขยายตัวออก รู้ ออก เห็น แล้วถอนความยึดมั่นถือมั่น อันเป็นเหมือนภูเขาทั้งลูกกดถ่วงจิตใจของเราเข้ามาได้เป็นลำดับ ๆ นี่เรียกว่าตามร่องรอยแห่งการเกิดตายของจิตดวงนี้ แล้วจากนั้นจิตก็จะมีอาการคล่องแคล่วแกว่งกวัด จากการพิจารณาสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ จิตที่ไปยึดไปถือ อันเป็นเรื่องของกิเลสจะหดตัวเข้ามา ๆ ปัญญาจะมีความฉลาดแหลมคมขึ้นไป ถอดถอนกิเลสความผูกมัดจิตใจนี้ออกเป็นลำดับลำดับ

จิตใจจะเริ่มมีความเบาและสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นเป็นลำดับ มองเห็นร่องรอยของจิต และมองเห็นจิตชัดเจนเข้าไปเป็นลำดับ จนกระทั่งถึงปัญญาที่แกว่งกวัดสามารถฉลาดแหลมคม มีกำลังเกิดขึ้นภายในตัวเอง โดยไม่คิดไม่คาดว่าจะเป็นขึ้นอย่างนี้ แต่

เมื่อปัญญาได้พิจารณาอยู่ไม่หยุดไม่ถอยแล้ว ย่อมมีความคล่องแคล่วแกว่งกล้า มีกำลังวังชาเป็นความเฉลียวฉลาดคล่องตัว ละเอียดลออขึ้นไปเป็นลำดับ กำจัดกิเลสไปภายในตัว ๆ ในขณะที่พิจารณาสกลกายเป็นต้น แล้วจะกระจ่างแจ่มขึ้นไปเป็นลำดับ แล้วก็ยิ่งเห็นร่องรอยของจิต วิถีของจิตที่มันก้าวเดินเพื่อความเกิดแก่เจ็บตายเข้าไปโดยลำดับ

จนกระทั่งสติปัญญามีความสามารถแก่กล้า ก้าวเข้าสู่มหาสติมหาปัญญา เป็นสติปัญญาที่ละเอียดแหลมคมมาก หากเป็นขึ้นภายในจิตใจของผู้ติดตามร่องรอยแห่งจิตนั้นแล แล้วกระจ่างแจ่มขึ้นไปเป็นลำดับ สิ่งใดที่มีความเกี่ยวโยงกันจะพาจิตนี้ให้ไปเกิดในร่างใดรูปใดสถานที่ใด สติปัญญาจะตามต้อนตัดพินกันออกเป็นลำดับลำดับตา จนกระทั่งถึงตัวจิต จุดที่พาให้จิตเกิดจิตตายคืออะไร เมื่อตามเข้าไปถึงจิตแล้ว จะได้เห็นเชื้อของจิตที่ฝังอยู่ภายในตัวเองนั้นอย่างมิด หรืออย่างจมมิด เห็นชัดประจักษ์ นี่แหละคือตัวภพตัวชาติ นี่แลคือตัวพีชอันสำคัญพาให้สัตว์ทั้งหลายเกิดอยู่ไม่หยุดไม่ถอย

สติปัญญาสามารถฟาดฟันลงในจุดนั้นให้แหลกแตกกระจายไปจากใจแล้ว ใจก็หลุดพ้นจากกรรมชาตินั้น และในขณะเดียวกันกรรมชาตินั้นก็ถูกทำลายกระจายหายหน้าไปหมดไม่มีสิ่งใดเหลือเลย นี่จะเรียกว่าเผาศวกิเลสด้วยตบธรรม คือมหาสติมหาปัญญาก็ไม่ผิด นี่ละเมื่อเข้าถึงจุดนี้แล้ว ภพชาติซึ่งเกิดอยู่ตลอดเวลาเพราะอำนาจแห่งเชื้อพาให้เกิดฝังอยู่ในจิตนี้ ได้ถอนตัวออกไปแล้วนั้น ก็เป็นอันว่าถอนไปหมด ภพชาติจึงไม่มี ชาติระบับภายในจิตใจโดยไม่ต้องไปถามผู้หนึ่งผู้ใด

แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ข้างหน้าก็ไม่ทูลถาม เพราะรู้ชัดเจนในขณะนั้นทีเดียวว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้ท่านตรัสรู้อย่างนี้หรือ หรือว่าตรัสรู้อย่างนี้แล กิเลสขาดจากจิตใจ กิเลสที่เป็นเชื้อแห่งภพพาให้เกิดตายมาไม่หยุดไม่ถอย ได้ขาดระบับลงจากจิตใจอย่างนี้แล คำว่าถึงพระนิพพานแล้วกับจิตที่บริสุทธิ์ผุดขึ้นจากกิเลส กิเลสได้พังไปแล้วนั้น เป็นอันเดียวกัน ผู้ได้ถึงธรรมขั้นนี้แล้วจึงไม่ถามถึงมรรคผลนิพพานที่ไหนอีกแล้ว เพราะจิตกับนิพพานเป็นอันเดียวกันแล้ว

ดังที่ท่านกล่าวไว้ในธรรมว่า สอุปาทิเสสนิพพาน ได้นิพพานทั้ง ๆ ที่ชั้นธัมมยังคงร่างอยู่ยังไม่ตาย คือจิตนั้นเป็นนิพพานแล้ว เป็นแต่เพียงความรับผิดชอบในขั้นนี้เพียงเท่านั้น ส่วนจิตนั้นเป็นนิพพานเต็มตัวแล้ว พอชั้นธัมมสลายลงไปจิตก็เป็นธรรมทั้งดวงไปหมด จะเรียกว่า ธรรมธาตุ ก็ได้ เราจะเรียกว่าจิตบริสุทธิ์อย่างนั้นไม่สนิทใจ เพราะคำว่าจิตที่บริสุทธิ์จะเรียกได้สนิทใจเฉพาะเวลาซึ่งครองชั้นธัมมอยู่ ชั้นธัมมยังมีอยู่ เรียกได้เพียงว่าจิตบริสุทธิ์ หรือเรียกเป็นนามก็เรียกว่าเป็นพระอรหันต์

เมื่อชั้นธัมมสลายลงไปแล้วคำว่าพระอรหันต์กับจิตที่บริสุทธิ์นี้ก็ผ่านไป เป็นหลักธรรมชาติแห่งธรรมธาตุภายในจิตใจ ธรรมธาตุนี้กระจายเป็นธรรมทั้งดวง ท่านเรียกว่า

มหาวิมุตติมหานิพพาน คือธรรมชาติที่จิตของท่านผู้บริสุทธิ์ทุก ๆ ดวงรวมตัวเข้าไปเป็นมหาวิมุตติเป็นมหานิพพานนั้นแล ในข้อนี้จึงขอเทียบให้ท่านผู้ปฏิบัติทั้งหลายได้ทราบ ว่า ทางโลกเขามีการเทียบกัน ทางธรรมแม้จะพ้นจากสมมุติแล้ว ก็จำเป็นต้องนำสมมุติมาเป็นกรุหมายป้ายทางได้เช่นเดียวกัน ไม่เช่นนั้นก็ไม่มีการกรุหมายป้ายทางพอที่จะยึดจะเกาะไปได้ จำเป็นต้องยกมาเป็นข้อเทียบเคียงกัน

จิตที่บริสุทธิ์เต็มที่เป็นนิพพานทั้งดวงแล้วนั้น เหมือนกับน้ำมหาสมุทรทะเลหลวงดังที่โลกทั้งหลายเห็นกันอยู่แล้วนี้ น้ำมหาสมุทรทะเลหลวงนี้ อาศัยแม่น้ำสายต่าง ๆ ที่ไหลมาทั่วดินแดนรวมเข้าไปสู่จุดเดียวนั้น แล้วกลายเป็นน้ำมหาสมุทรขึ้นมา บรรดาแม่น้ำสายต่าง ๆ ก็หมดความหมายไปเป็นลำดับลำดับ จนกระทั่งแม่น้ำสายต่าง ๆ ไหลเข้าสู่มหาสมุทรนั้นแล้ว เรียกได้คำเดียวว่าน้ำมหาสมุทร เราจะเรียกว่าแม่น้ำสายนั้นสายนี้เหมือนแต่ก่อนที่กำลังไหลเข้ามาสู่มหาสมุทรนั้นไม่ได้

อันนี้ก็ฉนั้นเหมือนกัน คำว่ามหาวิมุตติมหานิพพานนี้เทียบกันได้กับน้ำมหาสมุทรทะเลหลวงนั้นแล เป็นที่ไหลรวมลงจากจิตของท่านผู้บริสุทธิ์ ผู้บำเพ็ญทั้งหลายนั้นเทียบเหมือนกับแม่น้ำสายต่าง ๆ บำเพ็ญคุณงามความดีเป็นลำดับลำดับเหมือนแม่น้ำที่ไหลเข้าสู่มหาวิมุตติมหานิพพาน ใครมีวาสนาบุญญาภิสมภารมากเข้าเท่าไร ๆ ก็เรียกว่าไหลใกล้เข้าไปถึงมหาวิมุตติมหานิพพาน จนกระทั่งถึงความบริสุทธิ์พุทโธเต็มดวงของใจแล้ว นั้นเรียกว่าจิตถึงแล้วซึ่งมหาวิมุตติมหานิพพาน ทางสายนี้ของผู้ที่บำเพ็ญมาก็หมดความหมายไปตาม ๆ กัน นี้เรียกว่ามหานิพพาน

ธรรมทั้งสองประเภทคือมหาสมุทรทะเลหลวงนั้นสูญไปไหนไหม เราเห็นกันทั่วโลกปฏิเสธไม่ได้ มหาวิมุตติมหานิพพานที่เป็นธรรมธาตุอันแท้จริงนี้ ที่ท่านเรียกว่านิพพาน ๆ นั้น ก็ไม่มีคำว่าสิ้นสูญเหมือนกัน นี่เป็นอย่างนี้ในเรื่องธรรมทั้งหลาย เมื่อถึงจุดนี้แล้วความเกิดความทุกข์ความยากความลำบากทั้งหลายของใจดวงนี้ จึงไม่มีอีกต่อไป นี้แหละเรียกว่าตามร่องรอยแห่งภพชาติของตน เพราะการเกิดการตายเกิดมาก็ภพก็ชาติหมุนเวียนกันไปหมดในสัตว์ทุกประเภท ไม่มีความหยุดหย่อนในการเกิดการตาย ท่องเที่ยวในภพน้อยภพใหญ่ ตามอำนาจแห่งบุญแห่งกรรมของตน เป็นอย่างนี้เรื่อยมา

แต่เมื่อผู้ไม่ประมาทอุทิศสำหรับพยายามสร้างเนื้อสร้างตัว สร้างบุญสร้างกุศลตามกำลังความสามารถของตนแล้ว ก็จะเป็นการตามรอยความเกิดความตายนี้ให้เห็นไปโดยลำดับ เท่ากับว่าตัดทอนความทุกข์ความทรมานของตนเข้ามา ๆ และตัดภพตัดชาติที่แสนยืดยาวนานในการเกิดการตายนั้นให้หย่นเข้ามา ๆ มีวาสนาบารมีด้วยการสร้างคุณงามความดีมากเท่าไร วัฏวนาก็ดี ทุกข์ทั้งหลายก็ดี ในภพชาตินั้น ๆ ก็จะลดน้อยถอย

ลงไปและหย่นเข้ามา เมื่อถึงที่สุดบารมีแก่กล้าสามารถเต็มที่แล้ว ถ้าว่าน้ำก็เต็มแก้ว แล้วก็ถึงวิมุตตินิพพานเหมือนกันหมด

นี่ละศาสนาของพระพุทธเจ้าของเรา แสดงเต็มเม็ดเต็มหน่วยให้แก่สัตว์โลกทั้งหลายได้ทราบ ไม่มีใครสามารถจะรู้จะเห็นสิ่งทั้งหลายที่กล่าวมานี้คือบุญ คือบาป คือ นรก สวรรค์ ภพต่าง ๆ ของสัตว์ที่เรียกว่าจุตูปปาตญาณ ทรงทราบตลอดทั่วถึงอย่างนี้ จนกระทั่งถึงพระองค์เองในจุตูปปาตญาณ ที่พระองค์ทรงเกิดที่นั่นที่นี่ ได้มาสิ้นสุดยุคกันในปัจจุบันยาม คือ อาสวัคชยุยาน ทรงรู้แจ้งแทงทะลุในขณะที่กิเลสขาดจากพระทัย กลายเป็นพุทโธทั้งดวงขึ้นมาที่ใจนั้น เรียกว่าพระองค์ถึงที่สุดจุดหมายปลายทางตามภพตามชาติของจิตนี้ได้ถึงจุดหมายปลายทาง และสังหารเชื้อแห่งความเกิดนี้ให้ขาดสะบั้นลงจากพระทัยแล้วเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาเต็มองค์

ท่านจึงสามารถชี้แจงทุกสิ่งทุกอย่างให้เราทั้งหลายได้เห็นได้ด้วยความรู้แจ้ง เห็นจริงของพระองค์เอง ไม่ได้มางมเงาเกาหมัดสอนสุมสี่สุมห้าแก่พวกเรา สอนด้วยความจริง จึงเรียกว่าสวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้ว ว่าบาปมีก็ถูกต้องแล้ว บุญมีถูกต้องแล้ว นรกมี สวรรค์มี ถูกต้องทุกอย่าง ภพชาติแห่งสัตว์ ภพภูมิแห่งสัตว์ต่าง ๆ มีก็ถูกต้องทุกอย่าง สวรรค์ทุกชั้นจนกระทั่งถึงพรหมโลก นิพพานมีก็ถูกต้องทุกอย่าง

นี่คือพระองค์ได้บรรจุไว้หมดแล้ว ในพระญาณได้หยั่งทราบได้บรรจุไว้หมดในพระทัย ในการสั่งสอนโลกจึงสั่งสอนด้วยความกล้าหาญชาญชัยไม่สะทกสะท้าน ไม่ต้องหาผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นสักขีพยาน เพราะความจริงที่รู้ที่เห็นประจักษ์พระทัยนั้น เป็นตัวของตัวเต็มที่แล้ว ไม่จำเป็นต้องหาที่ไหนอะไรมาเป็นพยาน เรียกว่า สนฺทิฏฐิโก สุดยอด ทรงรู้เองเห็นเองทุกสิ่งทุกอย่างไม่ต้องถามใคร

นี่ละที่นำมาสั่งสอนสัตว์โลกเรา เราเป็นชาวพุทธได้ยินได้ฟัง ธรรมเหล่านี้เป็นธรรมของแท้ของจริง ไม่ใช่ธรรมแปลกปลอมพอที่จะให้เกิดสงสัยว่า ที่พระพุทธเจ้าสอนว่าบาปมี มีหรือไม่มีนะ ไม่สงสัยเพราะเป็นของจริงแล้ว ความสงสัยนั้นเป็นเรื่องของกิเลสมาปิดหูปิดตาของเรา ปิดความเชื่อถือของเราต่อความจริงนั้นให้กลายเป็นของปลอมว่าไม่มีไปเสีย ให้เราทั้งหลายรู้ในจุดนี้ไว้ให้มาก

เพราะกิเลสทุกวันนี้ยังนับวันหนาแน่นขึ้นทุกวัน ๆ ธรรมะนับวันอัปมงคลไป ผู้ที่จะสนใจในอรรถในธรรมรู้สึกว่ามีน้อยมาก ที่สนใจไปตามกิเลสค้นหาประเภทต่าง ๆ นั้นนับวันเอาจริงเอาจังทะเยอทะยาน วิ่งเต็นชวนชวายเป็นรู้จักเป็นจักตาย ไม่รู้จักดีจักชั่ว ไม่รู้จักบุญจักบาปนรกสวรรค์อันใดเลย มีแต่ความทะเยอทะยานมันตั้งไป ๆ นี่เป็นทางเดินของกิเลสเพื่อลงสู่ที่ต่ำทรมานและรับความทุกข์ความทรมานมากทั้งนั้น ให้พากันพิจารณา อย่าปล่อยวางศีลธรรม ธรรมนี้แลเป็นธรรมอันเลิศเลอ

เราเกิดมาในชาตินี้เราได้พบพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่เลิศเลอที่สุดแล้ว ในสามแดนโลกธาตุนี้ไม่มีสิ่งใดเหมือน ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็นและทรงครองไว้ นั่นก็เป็นธรรมอันเลิศเลอ ไม่มีใครจะคาดจะหมายได้เลย เพราะเลิศเลอเหนือสมมุติ โดยประการทั้งปวง จะทราบได้เฉพาะผู้เป็นผู้รู้ผู้เห็นผู้ทรงไว้เท่านั้น แล้วแสดงสายทางไว้ วางสายทางเอาไว้ คือแนวทางแห่งธรรม สอนให้ละชั่วทำดีเป็นลำดับลำดับ นี้เรียกว่าสายทางที่จะให้ก้าวเดินเข้าไปสู่ธรรมประเภทเลิศเลอนั้น โดยประจักษ์ในตัวเองทุกคน นี้ละธรรมของพระพุทธเจ้าเลิศขนาดนี้

นี่ก็ได้แสดง ปีนี้เป็นปีเปิดอกให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลายได้ทราบ ซึ่งเคยปฏิบัติมาเป็นเวลานาน คำว่ารู้ว่าเห็นว่าเป็นในธรรมเหล่านี้ก็เคยรู้มาเป็นเวลานาน จากการปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจัง ตามทางของพระพุทธเจ้ามาเป็นลำดับ ได้เห็นผลประจักษ์มาเป็นลำดับลำดับ เริ่มต้นตั้งแต่สมาธิ ปัญญา สมาธิทุกชั้น ปัญญาทุกภูมิ ได้ปรากฏผลขึ้นมาเป็นลำดับ จนกระทั่งถึงจุดแห่งภพแห่งชาติ คือกิเลสตัณหาอาสวะอันยอดเยี่ยมได้แก่อวิชชาซึ่งฝังอยู่ในจิตใจ ด้วยอำนาจแห่งการปฏิบัติของตนที่บำเพ็ญมานี้ ก็ได้เข้าถึงจุดนั้น พาดพินหันแหลกจุดนั้นให้แตกกระจาย ขาดสะบั้นลงมาจากจิตใจ กลายเป็นพุทธโธทั้งดวงขึ้นมาภายในใจโดยไม่ต้องทูลถามพระพุทธเจ้า ได้รู้ได้เห็นมาแล้ว

ปีนี้จะปีเปิดอกให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบว่า ธรรมที่กล่าวมาแล้วนี้ เราไม่สงสัยในพระพุทธเจ้า ไม่สงสัยพระธรรม พระสงฆ์ ไม่สงสัยมรรคผลนิพพานว่าอยู่สถานที่ใด เพราะจิตดวงนี้บรรจุกว้างไปหมดเรียบร้อยแล้วด้วย สนธิปฏิญญา เห็นเองรู้เองโดยประจักษ์อย่างสุดยอดภายในใจนี้แล้ว จึงได้นำธรรมเหล่านี้มาประกาศให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบว่า พุทธศาสนาของเราคือตลาดแห่งมรรคผลนิพพานสด ๆ ร้อน ๆ บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลก นิพพานมี สด ๆ ร้อน ๆ เหมือนกันกับกิเลสคือความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหา มีอยู่ภายในจิตใจของเราสด ๆ ร้อน ๆ ในขณะนี้ทุกคน ธรรมเหล่านั้นกับสิ่งเหล่านี้เป็นเหมือนกัน

เมื่อเราเชื่อว่าความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นภัยต่อเรา สิ่งเหล่านั้นอันไหนที่เป็นคุณก็เป็นความจำเป็น ก็เป็นความจริงที่มีอยู่เช่นเดียวกันกับสิ่งที่เป็นภัยคือกิเลสเหล่านี้ที่มีอยู่ภายในจิตใจของเรา เพราะฉะนั้นจงพากันนำธรรมนี้ไปกำจัดปิดเป่าสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ภายในจิตใจของเราให้กระจายห่างออกไป ๆ ใจของเราก็จะมีที่ยึดที่เกาะ

สำคัญที่ใจนี้ไม่มีที่ยึดที่เกาะ ไม่เป็นตัวของตัวเองตลอดมา ไม่ทราบว่ากัปไหนกัลป์ใด มีแต่ไขว่คว้ายึดมั่นยึดนี้มาเป็นเราเป็นของเรา ว่าเป็นเนื้อเป็นหนังเป็นชีวิตจิตใจไปเสียทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่สิ่งเหล่านั้นไม่เป็นดังความหวังความมุ่งหมายของใจนั้นเลย จิตใจของเราหากไขว่คว้าไปเพราะไม่มีที่ยึดที่เกาะ เกาะไปตรงไหนก็มีแต่พัง เกาะสิ่งไหนก็มีแต่

ฟัง เกาะรูป เกาะเสียง เกาะกลิ่น เกาะรส เกาะสมบัติศฤงคารบริวารเงินทองข้าวของ เกาะลาภเกาะยศอะไร มีแต่เรื่องที่จะฟัง ๆ จากจิตใจ ใจเราไม่มีหลักก็เกาะไปเรื่อย ๆ ฟังไปเรื่อย ๆ หาความสุขไม่มี มีแต่ความทุกข์เพราะสิ่งนั้นไม่สมหวัง ๆ

เพราะฉะนั้นจึงขอให้นำธรรมเข้าสู่ใจเป็นที่ยึดที่เกาะ สติธรรมให้ระลึก รู้ตัวอยู่ เสมอว่าบาปมี บุญมี ให้ระวังให้ดี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลก นิพพานมี เป็นผู้ที่รู้จะ เห็นก็คือเรา สิ่งเหล่านี้มีอยู่แล้ว เป็นปัญหาอยู่กับที่เรายังไม่รู้ไม่เห็นเท่านั้น ขอให้สร้าง ใจของเราด้วยธรรมชั้นด้วยดี สิ่งเหล่านี้จะไม่มีปัญหาอะไรกับตัวของเราที่รู้แล้วเห็นแล้ว ดังพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านเห็น ท่านเห็นจริง ๆ

ให้ยึดหลักใจของเราด้วยสติ เช่นไปไหนมาไหนอย่าลืมสติ ให้ระลึก รู้ตัวว่าบาปมี บุญมี ความเป็นความตายมีกับตัวของเรา ให้มีใจเป็นหลัก เมื่อใจเป็นหลักกับธรรม เช่นไปไหนนึกพุทโธติดใจอยู่เสมอ ใครเคยอบรมธรรมบทใด ภาวนาธรรมบทใด ให้ยึด หลักธรรมนั้น ๆ เข้ามาสู่จิตใจของตนเองยึดเกาะไว้ตลอดไป นี้เรียกว่าผู้ยึดหลักอันถูกต้องดีงาม จะมีความสงบร่มเย็น จะเป็นหลักเป็นเกณฑ์ขึ้นที่จิตใจของตนไปเป็นลำดับ ลำด้า ต่อไปก็พึ่งตนเองได้

สิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงเครื่องอาศัยชั่วคราวเวลาที่มีชีวิตอยู่เท่านั้น เมื่อชีวิตหาไม่แล้ว สิ่งเหล่านั้นก็ฟังไป ๆ แต่ใจกับธรรมกับความดีงามที่เราสร้างมานี้ไม่ฟัง เป็นเราเป็นตัว ของเราโดยลำดับลำด้า นี้แลที่จะพาเราไปถึงฝั่งถึงแดนแห่งความดีทั้งหลายตลอดแห่ง มรรคผลนิพพาน คือธรรมนี้เป็นเครื่องยึดเครื่องเกาะของใจเป็นลำดับไป อย่าพากัน ปล่อยาว

ให้มีหลักใจ อย่ามีแต่สิ่งภายนอกอันเป็นลม ๆ แล้ง ๆ เสกสรรขึ้นมาว่าเป็นเรา เป็นของเราว่าเป็นสมบัติของเรา ทั้ง ๆ ที่มันไม่เป็น สิ่งที่เป็นเราแท้ ๆ คือธรรม พุทโธ ก็เป็นเรา ธัมโมก็เป็นเรา สังโฆก็เป็นเรา ฝังอยู่ที่ใจของเรา เรากับธรรมเหล่านี้เลยเป็น อันเดียวกัน นี้แลคือเราแท้โดยลำดับลำด้า ให้ยึดหลักนี้ไว้แล้วใจของเราจะมีหลักเกณฑ์ เราจะเป็นเรา สิ่งอื่น ๆ ภายนอกก็เป็นสิ่งนั้น ๆ ไปเสีย ที่เราจริง ๆ คือธรรม ได้แก่ พุทโธ ธัมโม สังโฆ สติธรรม ปัญญาธรรม ระลึกรอบตัวอยู่เสมอนี้เรียกว่าเรา สร้างเรา ขึ้นด้วยธรรม พุทโธ ธัมโม สังโฆ สร้างเราขึ้นด้วยการให้ทาน การรักษาศีล การเจริญ เมตตาภาวนา เหล่านี้ล้วนแล้วตั้งแต่สร้างธรรมขึ้นเป็นเราเป็นตัวของเรา เป็นที่ยึดที่ เกาะของเราโดยแท้ จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายได้นำธรรมนี้ไปประพฤติปฏิบัติ

วันนี้เราพูดเป็นกันเอง ในฐานะเราเป็นพุทธบริษัทลูกเต้าเหล่ากอของพระพุทธ เจ้า หลวงตาบัวก็ถือว่าเป็นกันเองกับพี่น้องทั้งหลาย มาคราวนี้รู้สึกว่าจะมีความยินดีปลาบ ปลื้มเป็นอย่างมาก ที่ได้เห็นพี่น้องทั้งหลายเข้ามาเยี่ยมวันนี้ แล้วได้ฟังธรรมเป็นสิริ

มงคลแก่จิตใจของเราทุกท่าน แล้วเหตุที่มานี้ก็เพราะการช่วยชาติบ้านเมืองของเรา บ้านเมืองเป็นของทุกคน อย่าถือว่าเป็นของคนนั้นของคนนี้ อย่าถือว่าเป็นของกั๊กนั้น ของกั๊กนี้ อย่าถือว่าเป็นของใครทั้งนั้น เพราะชาติไทยเป็นสมบัติของเราทุกคน ๆ จำเป็นต้องต่างคนต่างช่วยเหลืออุดหนุนค้ำจุนอุ้มชูชาติไทยของเราไปด้วยความรักชาติ ไปด้วยความสามัคคี ไปด้วยความเสียสละทุกอย่าง แล้วชาติไทยของเราก็จะได้เจริญรุ่งเรืองและแน่นหนามั่นคงขึ้นเป็นลำดับ นี่หลักใหญ่ที่เราทั้งหลายจะต้องทำด้วยความจำเป็นทั่วหน้ากัน

สิ่งที่จะเป็นเครื่องหนุนของชาติไทย และเป็นการกระตุ้นเตือนใจของชาวไทยเรา ให้รู้เนื้อรู้ตัวก็คือว่า การประหยัดมรัยส์ถในการอยู่การกินการใช้การสอย อย่าสุรุ่ยสุร่าย อย่าฟุ่มเฟือย สิ่งเหล่านี้เป็นภัยต่อสมบัติเงินทองและจิตใจของเรา ตลอดเป็นภัยต่อประเทศชาติได้โดยไม่สงสัย จึงต่างคนต่างใช้ความประหยัดมรัยส์ถ รู้เนื้อรู้ตัวเสียตั้งแต่บัดนี้ คนไทยทั้งประเทศมีจำนวน ๖๒ ล้าน ต่างคนต่างรู้เนื้อรู้ตัว ต่างคนต่างประหยัดมรัยส์ถแล้วจะเป็นการกอบกู้ชาติไทยของเราให้กระเตื้องขึ้นเป็นลำดับ จนเป็นความแน่นหนามั่นคงขึ้นเพราะความพร้อมเพรียงสามัคคีรักชาติของตน อุ้มขึ้นต้องขึ้นได้โดยลำดับ

อย่างที่หลวงตามาเยี่ยมพี่น้องทั้งหลายวันนี้ ก็มาในนามของประเทศชาติบ้านเมืองของเรา สำหรับหลวงตาแล้วพอทุกอย่าง ดังที่ประกาศให้พี่น้องทั้งหลายทราบเวลานี้ ว่าเราตามรอยแห่งวัฏจักรถึงตัวแล้ว ได้สังหารมันลงเรียบร้อยแล้ว ความเกิดตายของเราไม่มีตั้งแต่บัดนี้ต่อไปอีกแล้ว จะมีเฉพาะชาติที่เกิดอยู่เวลานี้ มันจะพังเมื่อไรเราก็รู้หมดตลอดทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีความดีใจเสียใจกับอัฐภาพร่างกายนี้จะแตกไปเมื่อไร ความเป็นกับความตายของเรามีน้ำหนักเสมอกัน เราไม่ยิ่งไม่หย่อนไม่เป็นอารมณ์กับการเป็นการตายเหล่านี้เลย

แต่ที่ที่มีความหนักในความเป็นอยู่นี้ ก็เพราะเป็นความห่วงใยประเทศชาติบ้านเมืองของเรา มีความสงสาร จึงต้องพยุ่งร่างกายอันนี้เพื่อการช่วยชาติบ้านเมืองของเรา ชีวิตความเป็นอยู่ของเราจึงรู้สึกหนักไปในทางเป็นอยู่มากกว่าความตาย ถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้มาเกี่ยวข้อง ความเป็นกับความตายของเราไม่มีน้ำหนักอะไรยิ่งหย่อนกว่ากัน มีเสมอกัน เพราะได้รู้รอบขอบชิดกับมันทุกอย่างแล้ว ตั้งแต่วันกิเลสตัวสำคัญที่พาสร้างภาพสร้างชาติภายในจิตใจ ได้ขาดสะบั้นลงจากใจ ตัดสินกันในคืนวันนั้นแล้วไม่มีสิ่งใดสงสัย จิตใจสว่างครอบแดนโลกธาตุ

วันนี้เปิดอีกทีหนึ่งให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ ใจดวงนี้เวลากิเลสครอบงำมันอยู่ก็เหมือนกับเราหลับตาอยู่นั้นแล สิ่งใดจะมีเต็มโลกธาตุตาไม่สามารถจะมองเห็นได้

เพราะหลับตาอยู่ แต่พอลืมตาขึ้นมาเท่านั้น สิ่งใดที่ควรที่เป็นวิสัยของตามองเห็นหมด นี้ใจดวงนี้ก็เหมือนกัน เมื่อเปิดกิเลสตัวปิดบังนี้ไว้ซึ่งเท่ากับคนหลับตาดอกแล้ว จิตสว่างจำครอบครัวโลกธาตุ เป็นโลกวิทูตามอำนาจวาสนาของตัวก็พูดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ต้องไปถามใคร เป็นความอัศจรรย์ที่ความรู้ความเห็นความเป็นของเราที่เกิดขึ้นมานี้ ไม่เคยคาดเคยฝันเลยว่าจะเป็นได้อย่างนี้ แล้วเป็นขึ้นมาได้อย่างไร ก็ประจักษ์ในเหตุที่เป็นมาได้ ประจักษ์กับใจ

เพราะฉะนั้นจึงไม่สงสัยเรื่องบาปเรื่องบุญเรื่องมรรคผลนิพพาน นรก สวรรค์ ภพ ภูมิต่าง ๆ เพราะมันจำอยู่ภายในหัวใจนี้แล้ว เราพูดอย่างอาจหาญชาญชัยไม่สะทกสะท้าน เราเห็นจริง ๆ รู้จริง ๆ เป็นแต่เพียงว่าจะเป็นวิสัยประการใดบ้างที่จะมาแจกแจงให้พี่น้องทั้งหลายทราบ พอได้รับผลประโยชน์ตามที่ควรแก่กำลังความสามารถของตนนั้น จึงได้แยกแยะออกมาตามสถานที่ บุคคล สังคมต่าง ๆ ที่ควรจะแยกกรรมเหล่านี้ ออกเป็นประโยชน์

หากว่าไปสถานที่ใดไม่ควรที่จะเป็นประโยชน์ ก็เหมือนไม่รู้ไม่เห็นไม่เป็น หลับหู หลับตาไปเสีย ทั้ง ๆ ที่รู้ ๆ เห็น ๆ อยู่แน่แล แล้วก็เกิดความสลดสังเวชในการแนะนำสั่งสอนโลกที่หลับหูหลับตานั้นเป็นอันมาก ผู้ที่ควรจะได้รับเป็นผลเป็นประโยชน์ก็ยังมีอยู่มาก จึงอุทิศสำหรับพยายามแนะนำสั่งสอนด้วยความรู้จริงเห็นจริง ไม่สะทกสะท้านภายในใจนี้เลย

พระพุทธเจ้าท่านไม่สะทกสะท้านเพราะอะไร เพราะท่านประจักษ์ในพระทัยของท่านทุกสิ่งทุกอย่างที่เห็นอยู่รู้อยู่ประจักษ์พระทัยนั้นแล้วจะไปสงสัยที่ไหน นี่ก็เมื่อเปิดตาใจขึ้นมาอย่างสว่างกระจ่างแจ้งเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่มีกิเลสตัวใดที่มาปิดมาบังแล้ว มันก็จำเต็มภูมิของจิตนี้เหมือนกัน แล้วก็เห็นอย่างที่ว่านี้ จะไม่ไหวเห็นได้ยังไง จะไม่ไหวรู้ได้ยังไง มันรู้มันเห็นอยู่นี้ ทั้ง ๆ ที่ใครจะเชื่อไม่เชื่อไม่สำคัญ แต่ความรู้อันนี้ไม่มี ความสะทกสะท้านกับสิ่งใด ที่ว่าใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อ ไม่มีความได้ความเสียดกับความเชื่อไม่เชื่อของคน แต่เป็นหลักธรรมชาติที่พอตัวอยู่แล้วกับความรู้ความเห็นที่เป็นอยู่นี้ ไม่สงสัยเท่านั้นเป็นที่พอใจ

นี่คือผลแห่งการปฏิบัติตามศาสนธรรมของพระพุทธเจ้า ผลได้ปรากฏขึ้นมาอย่างนี้ ตัวเองก็ไม่เคยคาดเคยหมาย ไม่เคยคิดเลยว่าจะได้รู้ได้เห็นอย่างนี้ ตั้งแต่เกิดมาเริ่มมาปฏิบัติธรรมก็ไม่เคยคาดเคยหมาย แต่เวลาปฏิบัติไปรู้ไปเห็นไป ๆ ขึ้นภายในตัว รู้ตรงไหนหายสงสัยตรงนั้น ๆ โดยไม่ต้องไปถามใคร จนกระทั่งรู้ถึงจุดสุดยอดแห่งความเกิดแก่เจ็บตายจากจิตที่บริสุทธิ์เต็มดวงนี้แล้วหายสงสัย จากนั้นสิ่งอะไรที่เกี่ยวข้องกับจิตดวงนี้ที่จะควรรู้ควรเห็นตามความมีอยู่เป็นอยู่ของเขา ก็ได้รู้ได้เห็นตามความมีความ

เป็นอยู่ของเขาแล้วก็จะสงสัยที่ตรงไหน แล้วจะไปถามใคร เอาใครมาเป็นพยาน ความรู้นี้เป็นพยานของตัวเองเต็มตัวแล้วจะไปถามใคร

นี่แหละคือความจริงที่พระพุทธเจ้านำมาสั่งสอนโลก สมบูรณ์แบบทุกอย่าง ไม่ว่าบาปว่าบุญว่านรก สวรรค์ นิพพาน เป็นธรรมสมบูรณ์แบบ ไม่ได้ร่อยหรอไปที่ไหนเลย มีแต่กิเลสมันปิดบังหุ้มห่อจิตใจทั้งหลาย ปิดไว้ไม่ให้รู้ตามสิ่งที่มีที่เป็น มันปิดไว้ว่า บาบมีมันบอกไม่มี ให้จำให้ตึนะ มันปิดตลอดเวลา บาบมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี มันจะไม่ยอมรับ นี่คือกิเลสขวางธรรม กิเลสเป็นข้าศึกของธรรม มันเป็นข้าศึกและขวางธรรม อยู่ที่หัวใจของเราแต่ละดวง ๆ

เราต้องการธรรมให้บุกเบิกสิ่งเหล่านี้ออกภายในใจ เราจะได้ก้าวเดิน ๆ ความยากความลำบาก เป็นเรื่องของกิเลสสร้างขวางสร้างหนามไว้ที่การก้าวเดินของเราทั้งนั้น ไม่ใช่ธรรมท่านเป็นผู้สร้างขวางสร้างหนามไว้ปิดกั้นพวกเรา มีแต่กิเลสตัวเป็นภัยต่อธรรมทั้งนั้นมันปิดบังเอาไว้ มันกีดกันเอาไว้ไม่ให้เราสร้าง เราจะทำทานมันก็ตระหนี่เสีย นี่คือกิเลส เราแย่งความตระหนี่ออกมาทำทานก็เรียกว่าสู้กับกิเลส เป็นทุกข์ก็เป็นทุกข์ เพราะความตระหนี่กับความเสียสละ มันขัดมันแย้งมันรบกันนั่นเอง นี่เราเป็นทุกข์ตรงนี้

จะรักษาศีลเจริญภาวนา มันก็มีอุปสรรคสร้างขึ้นมาจากภายในใจของเรา ไม่ให้ทำเต็มเม็ดเต็มหน่วยเสีย แล้วนอกจากนั้นมันก็บอกไม่ให้ทำ เมื่อมันมีกำลังมากมันตัดขาดเลย จะทำทานสตางค์หนึ่งก็ไม่ยอมให้ทำ จะรักษาศีลแม้ข้อเดียวก็ไม่ยอมให้รักษา จะภาวนาพุทโธ ๆ คำสองคำไม่จบมันไม่ยอมให้ทำ นี่คือกิเลสมีอำนาจปิดกั้นไว้เสียทุกอย่าง หาทางก้าวเดินเพื่อความสุขความเจริญในธรรมทั้งหลายไม่ได้เลย

จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายทราบเอาไว้ภายในจิตใจของเรา กิเลสอยู่กับใจ มันจะสร้างขวางสร้างหนามไว้ภายในจิตใจของเรา เมื่อเราคิดที่จะทำความดีมากน้อยแค่ไหน มันจะสร้างขึ้นมามาก ๆ ให้ทราบตัวของมันไว้แล้วก้าวเดิน แล้วฝ่าฝืนกัน

ทำลงไปขึ้นชื่อว่าความดี กิเลสไม่ยอมให้ทำเท่าไรยิ่งฝืนกิเลสหนักเข้า ๆ ต่อไป กิเลสก็ค่อยอ่อนข้อ ๆ การสร้างความดีของเรา ก็จะค่อยราบรื่นตั้งงามขึ้นไป จนถึงขั้นที่ว่าไม่ได้สร้างอยู่ไม่ได้ ความดีไม่ได้สร้างอยู่ไม่ได้ ไม่ได้ให้ทานวันหนึ่ง ๆ อยู่ไม่ได้ ไม่ได้รักษาศีล ไม่ได้เจริญภาวนาวันหนึ่ง ๆ อยู่ไม่ได้ เพราะธรรมมีกำลังมากขึ้น ๆ ดลบันดาลจุดเราไปในทางที่จะให้ทำความดีตลอดไป กิเลสค่อยอ่อนข้อลง ๆ นี่ในขั้นเริ่มแรกก็เป็นอย่างนี้

ที่นี้ขั้นเรื่องจิตตภาวนาก็เหมือนกัน เวลาที่เรายังไม่ได้นั่งได้หลังอะไร จะภาวนานี้มันเหมือนจับจุกหมาใส่ฝน เคยเห็นไหมจุกหมาใส่ฝน มันร้องแจ้ก ๆ มันไม่ยอม

หนาว นี่จึงเราใส่เสื้อใส่ทานใส่การเจริญภาวนานี้มันก็ร้องแจ๊ก ๆ ใส่หมอนใส่เสื่อไปอย่างนั้น นี่เรียกว่าฝืน เอ้า มันไม่อยากภาวนาก็ภาวนา ฝืนเข้าไป ๆ สุดท้ายก็ได้ปรากฏผลขึ้นมาจากความฝืนของตน เป็นสิริมงคลขึ้นภายในจิตใจ ใจไม่เคยสงบก็สงบ จากความสงบแล้วก็กระจ่างแจ้งออกไปด้วยสติปัญญาศรัทธาความเพียรหมุนตัวไปเรื่อย จนกลายเป็นสติปัญญาอัตโนมัติ นี่ถึงที่แล้วที่นี้ ถึงที่แห่งธรรมที่มีกำลังมากแล้วก็เลสวิง หัวซุกหัวซุนหาที่หลบซ่อน ไม่อย่างนั้นธรรมประเภทนี้เอาขาดสะบั้น ๆ

เราจึงได้เห็นชัดเจนว่ากิเลสคือตัวขวางตัวหนามปิดกั้นหนทาง พอธรรมมีกำลังมากแล้วก็เลสเหล่านี้หายหน้าไปหมด วิ่งหลบวิ่งซ่อนตลอดไป จนกระทั่งได้คู้ยเขี่ยซูด คั้นหามา กิเลสตัวใดเก่งให้ออกมา ๆ ออกมาก็ขาดสะบั้นทันที นี่พลังแห่งธรรมมีมากแล้วเป็นอย่างนั้น แก๊ไขถอดถอนกิเลสเป็นอัตโนมัติ ไม่ต้องมีใครบังคับบัญชา หากเป็นไปเองในหลักธรรมชาติของจิตของธรรมที่มีกำลังพอตัวแล้วเป็นอย่างนั้น นี่เวลาธรรมมีกำลังกล้าเป็นอย่างนี้

เวลาไม่มีกำลังมีแต่กิเลสมันก็ดมันขวางตลอดเวลา ขึ้นชื่อว่าทำความดีอะไรแล้วไม่ยอมให้ทำ ถ้าทำความชั่วแล้วไหลไปเลย พอธรรมมีกำลังกล้ามันแก๊กันตรงกันข้ามเลย เป็นอัตโนมัติเหมือนกันกับกิเลสสร้างวัฏจักรในหัวใจคนในหัวใจสัตว์โดยอัตโนมัติเหมือนกัน เมื่อธรรมมีกำลังแก๊ก้าสามารถแล้ว ก็สร้างคือแก๊ไขตัวเองถอดถอนตัวเอง คลี่คลายตัวเอง หมุนกลับเป็นวัฏจักร ๆ วัฏจักรเป็นลำดับไป จนกระทั่งทะลุพุ่งถึงจุดหมายปลายทาง ด้วยอำนาจแห่งธรรมมีกำลังเต็มที่แล้ว

วันนี้ได้พูดธรรมะให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบทั่วถึงกัน นาน ๆ หลวงตาจะได้มาที่หนึ่ง การสงเคราะห์โลกนี้เราสงเคราะห์สองประเภท คือ วัตถุประสงค์ของข้าวของที่จะค้าจุนชาติไทยของเรา เวลานี้กำลังบกพร่องมาก ก็ได้เชื่อเชิญขอพิณทบาทจากพี่น้องทั้งหลายด้วยความเมตตาของเราซึ่งมีต่อชาติบ้านเมือง เราไม่ได้ขอพี่น้องทั้งหลายด้วยความทุกข์จนคนแค้นในตัวของเรา แต่เราขอด้วยความเมตตาแก่ชาติบ้านเมืองของเรา จึงขอพิณทบาทแก่พี่น้องทั้งหลาย ซึ่งเป็นชาวไทยและเป็นชาวพุทธด้วยกัน นี่เป็นวัตถุประสงค์ที่จะหนุนชาติของเราประเภทหนึ่ง

อันสำคัญที่สุดก็คือธรรมกับใจ ธรรมเข้าสู่ใจ ใจได้รับกำลังแห่งธรรมเข้าหนุนตัวเองแล้ว ย่อมมีกำลังในความประพฤติหน้าที่การงานทุกด้านทุกทาง ไม่ค่อยย่อแหลมต่ออันตราย ต่อบาปต่อกรรมต่อความชั่วช้าลามก จะเป็นไปเพื่อความราบรื่นดีงาม ยิ่งได้ธรรมเป็นเครื่องประดับใจดังที่กล่าวมาแล้วนี้ พุทโธ ธัมโม สังโฆ และสติตั้งตัวไว้ให้ดี สร้างความดีให้แก่ใจอยู่ตลอดเวลาแล้ว เรียกว่าเรามีหลักใจ การสร้างหลักใจ การแนะนำสั่งสอนเพื่ออบรมจิตใจ สร้างใจให้มีหลักมีเกณฑ์นี้จึงเป็นธรรมที่จะเป็นความจำ

เป็นมาก ไปที่ไหนจึงปล่อยวางไม่ได้ อันนี้เป็นกำลังอันสำคัญแก่ตัวของเรา สังคมและชาติบ้านเมือง สำคัญอยู่ที่จิตมีหลักมีเกณฑ์มีธรรมมีธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง เราก็จะมีความราบรื่นตั้งงามเป็นลำดับลำดับ

ต่อไปนี้ก็รู้สึกว่ายเหนื่อยแล้ว การพูดหากว่าผิดถูกประการใดก็ขอพี่น้องทั้งหลายได้ให้อภัยแก่หลวงตาด้วยเพราะแก่แล้ว พูดมาก็รู้สึกว่ายเหนื่อยเมื่อยล้า นี่แบกสังขารร่างกายมาช่วยชาติเพราะอำนาจแห่งความเมตตาต่างหาก ถ้าพูดตามลำพังแล้ว การแนะนำสั่งสอนนี้หยุดมาได้ ๕ ปีแล้ว ไม่อบรมสั่งสอนพระเถรประชาชน เขานิมนต์ไปงานไหน ๆ ไม่ไป ๆ แต่เพราะความกระตุนเตือนจากชาติไทยของเราซึ่งเป็นเรื่องใหญ่โตมากนี้แล เข้ามากระตุนเตือนหรือกระตุ้นใจ จึงได้ฟื้นตัวกลับมาใหม่ซ่อมอัดภาพขึ้นตามกำลังของมัน แต่จิตใจนี้มีความเมตตาสิ้นพันครอบโลกธาตุ อย่าว่าแต่ครอบประเทศไทยของเรา

เพราะใจนี้สว่างจำครอบโลกธาตุจริง ๆ วันนี้เปิดให้พี่น้องทั้งหลายทราบ เรื่องผลแห่งการปฏิบัติธรรมตามศาสนธรรมของพระพุทธเจ้า จึงกล้าพูดว่าพุทธศาสนาคือตลาดแห่งมรรคผลนิพพานสด ๆ ร้อน ๆ นี้แล นี่ละที่ได้อุตสาหมาช่วยพี่น้องทั้งหลายก็เพราะความเมตตาที่ดลบันดาลได้ตะเกียกตะกาย จากนั้นก็ไปที่นั่น จากนั้นก็ไปที่นั่นเรื่อย ๆ ไปที่ไหนเพื่อชาติทั้งนั้น ๆ ไม่ได้เพื่อเรา เราพอทุกอย่างทุกอย่างแล้ว แม้จะพูดว่าเวลาหลวงตาบวชตายนี้ อย่างนิมนต์พระมา กุสลา ธมฺมา หนา ว่า กุสลา ธมฺมา หลวงตาบวชตายแล้วไปไหนนา อย่างนี้อ่านนิมนต์มากุสลา

เรากุสลาเต็มตัวของเราแล้ว จิตฉลาดรอบโลกธาตุแล้ว ไม่มีสิ่งใดสงสัยพอที่จะให้พระมาช่วยชักช่วยจูงช่วยลากช่วยเข็นว่า กุสลา ธมฺมา หลวงตาบวชตายแล้วจะจมนรกนา ลากขึ้นมาอย่างนี้เราไม่มี เราหมดแล้ว หายสงสัยทุกอย่าง นี่ละผลแห่งการปฏิบัติถึงขั้นนี้ขั้นหายสงสัย เต็มภูมิที่ศาสนาสอนไว้ สอนไว้ถึงมรรคผลนิพพาน จิตใจเรากับนิพพานเป็นอันเดียวกันแล้ว เราจึงหายสงสัยทุกอย่าง วันนี้การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา ขอความสวัสดีจงมีแก่พี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ